

ISBN: 978-625-7014-58-8

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 266

Öykü

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Editör

Hümeyra Çalışkan

Düzeltili

Kadir Daniş

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

Kapak

Harun Tan

1. BASKI

Nisan 2020
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Kızıl Çiçek

Seçme Öyküler

VSEVOLOD MİHAYLOVIÇ GARŞİN

TÜRKÇESİ

ESRA ARI

KETEBE

Vsevolod Mihayloviç Garşin

1855 yılında doğan yazar, Çar III. İvan döneminde Hristiyanlığı kabul eden Altın Ordu mensubu Mirza Garşa'nın soyundan gelmekteydi. Anne ve babasının boşanması üzerine ikisinin arasında kalarak büyüyen Garşin, zor bir çocukluk dönemi geçirdi. Psikolojik sorunları ilk kez lise yıllarında ortaya çıktı. 1874'te Maden Enstitüsü'ne girdi. Ancak edebiyat ve sanat onu bilimden daha çok ilgilendiriyordu. Babasının subay olmasının etkisiyle 1877'de patlak veren Osmanlı-Rusya Savaşı'na katıldı. Savaş sırasında bacağından yaralandı, bu olay edebi çevrelerde ses getiren "Dört Gün" öyküsünü yazmasına sebep oldu. Devam eden yıllarda şiirler, öyküler ve fabllar yazdı. Bir türlü huzura eremeyen yazar tedavi altına alındı ancak durumu kötüleşmeye devam etti ve 1888 yılında kendisini merdiven boşluğuna bırakarak 33 yaşında hayatına son verdi.

Esra Arı

1989 yılında doğdu. Anadolu Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği, Beykent Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık (Rusça) ve Yeni Medya bölümlerinde eğitim gördü. Bu alanlarda çeviri çalışmalarına devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

Garşin ve Öyküleri / 7
Dört Gün / 11
Kısacık Bir Aşk Hikâyesi / 27
Korkak / 33
Karşılaşma / 57
Emir Eri ve Subay / 79
Er İvanov'un Hatıralarından / 95
Ayılar / 151
Kızıl Çiçek / 171
İşaret / 189

GARŞIN VE ÖYKÜLERİ

Donbas'lı (bugün Ukrayna, Donetsk) yazar Vsevolod Mihayloviç Garşin, parlak bir kuyruklu yıldız gibi 19. yüzyıl edebiyatının gökyüzünde iz bırakmış, genç bir dahi olarak bir an için görünüp sonra kaybolmuş bir yazardır. Kaderindeki trajedi öykülerinde, denemelerinde ve makalelerinde açık bir şekilde kendini gösterir. Ortaya koyduğu bütün eserler kalbinin derinliklerinde hissettiği büyük bir insan sevgisiyle ve kötülük nefretiyle yazılmıştır. Kendi itirafına göre her bir harf, bir damla kanına mal olmuştur.

Vsevolod Mihayloviç Garşin (1855-1888) bir subay çocuğu olarak dünyaya gelir. Parçalanmış bir ailede, sıkıntılı bir çocukluk geçiren Garşin, ilk gençlik yıllarından itibaren kendini okumaya verir. Garşin'in psikolojik problemleri ilk kez lise yıllarında baş gösterir, kısa ömrü boyunca yakasını hiç bırakmaz ve ömrünün sonuna dek hayatında ve eserlerinde izler bırakır. Vsevolod Garşin 1877 yılında Rus-Türk Savaşı'na gönüllü olarak katılarak yaralanır ve sonrasında subaylığa terfi eder. Yazar "savaş" olgusunu sorgulamaya bu yıllarda başlar. Savaşın şiddetli doğasına karşı gelmenin onu önlemenin ana aracı olduğu savaş karşıtı bir ideoloji olan "pasifizm"e

yaklaşır. Annesi Yekaterina Stepanovna Garşin'e yazdığı itiraf mektuplarında Garşin, Rusya'daki olaylar hakkında görüşlerini belirtir. 27 Şubat 1880 tarihli mektupta şöyle der: «Kan beni iğrendiriyor ancak her yerde kan var.» Çocukluğu, gençliği, savaş yılları yani kaderindeki her trajedi Garşin'in öykülerinde, denemelerinde ve makalelerinde kendini açık bir şekilde göstermiştir.

Savaş, bir insanın varlığında trajik bir kırılma olarak, dünya ve Rus edebiyatında her zaman öyle ya da böyle yer bulmuştur. Bunun çarpıcı bir örneği Lev Tolstoy'un destansı romanı *Savaş ve Barış*'tir. Eserinde savaş ve barış günlerinde halkın yavaşça akan yaşamının tüm gerçekliğini yansıtır. İnsanların zor görünen yaşamını geniş, canlı ve doğru bir şekilde yansıtmak için L.N. Tolstoy 1812 Savaşı gibi halkı kuşatan böylesine zor bir sınavda arınma gücü fikrinin egemen olduğu tamamen yeni bir sanatsal ve felsefi yöntem geliştirir. Yıllar sonra Lev Nikolayeviç Rus Pasifizmi'nin babası olarak tanınacaktır.

1880'lerin sonu ve 1890'ların başlarında, pasifist hareketin yaygınlaşması ile "Tüm yeni savaşlar, yeni ölümler ve acı demektir." diyen Vsevolod Garşin'in savaş karşıtı öykülerini yayımlaması aynı dönemlere denk gelir.

Rus Pasifizmi L.N. Tolstoy adıyla ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Mart 1880'in ortasında Garşin'in Tolstoy ile görüşmek amacıyla Tula şehrinde olduğu bilinmektedir. Bu buluşmayla ilgili çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Sadece Lev Nikolayeviç'in Garşin üzerinde etki bıraktığını, "İnsanlar ve Savaş" adlı öykü dizisine yeni bir ivme kazandırdığını varsayabiliriz.

19. yüzyılın 80-90'larında realizmin edebi anlamda gelişiminde yeni bir aşama başlar. Mevcut toplumun eskimesini ve aynı zamanda Rusya ve insanlığın yaşamındaki bir dizi radikal değişikliği yansıtabilen yeni formlar arayışı bu döneme damgasını vurmuştur. Eleştirel realizm, daha doğrusu felsefi ve psikolojik realizm, V. Garşin'in çalışmalarında vücut bu-

lur. Realizmin sanatsal anlayışının daha “yoğun” biçimlerinin araştırılması, çalışmalarının özelliklerini belirler. Diğer çağdaşları gibi edebiyat geleneğinde ustalaşır. Garşin edebi geleneklerden ayrılmadan, dünyadaki kötülüğe karşı yalnız bir “asker” üzerinde durarak, tüm dünyaya karşı çıkarak gerçeğin şok ettiği bir insan bilincinin yıkıcı uyanışını canlandıran trajik kahramanlığı şiirselleştirir.

“Dört Gün” ilk kez 1877 yılında *Oteçestvenniye Zapiski* dergisinin onuncu sayısında yayımlanır. Cephede yazmaya başlayıp tedavisinin sürdüğü hastanede tamamladığı bu öykü o zamana kadar kimsenin tanımadığı yazara döneminde büyük bir ün getirecektir. Kısa bir süre için katıldığı savaş V.M. Garşin’i öylesine etkiler ki yalnızca *Dört Gün*’de değil, bundan sonraki eserlerinde de savaş insanoğluna zarar veren bir unsur olarak sık sık yer alacaktır. Savaşın dehşetini betimleme-sindeki güçlü özgün anlatım ve gerçeklik, savaşı insan doğasına karşı ağır bir şiddet olarak protesto etmesi pasifizmin de bir tezahürüdür.

Savaş izlenimleri *Dört Gün* (1877), *Korkak* (1879), *Emir Eri ve Subay* (1880), *Er İvanov’un Hatıralarından* (1883) öykülerine de doğrudan yansır. Garşin ve kahramanları sürekli savaşın sonsuzluğu ve kaçınılmazlığı düşüncesiyle yaşarlar.

Yazarın sınırını ölmeye hazır olma durumu olarak çizdiği savaş (“Kendimi sadece göğsümü kurşunlara siper ederken hayal edebiliyordum.”) öldürme ihtiyacına dönüşür. O zaman: “Ne için öldürdüm onu?” “Onun suçu ne?” ve sonrasında “Onu öldürmüş olsam da benim suçum ne?” İnsanların “başlarını ve göğüslerini kurşunların altına attığı” hayali bir savaş alanı [Garşin’in annesine yazdığı 12-13 Nisan 1877 ve 19 Şubat 1878 tarihli mektuplar] yerini üniforma giyen bir iskelete bırakır: “Bu savaş, diye düşündüm, bu onun resmi.” Öykülerine yansımış bu ifadeler Garşin’in zihnindeki savaşın izdüşümlerin de bir resmidir.